

Ortadoğu Üzerine Değerlendirme - 2

İçeriği Yazan: [Süleyman GÖK](#) [1] Zaman: Paz, 18/10/2009 - 20:44

Yazar: Süleyman GÖK

Ortadoğu hakkında ilk değerlendirmemi ilkyazımda belirtmiştim. **Son günlerde yoğun geçen gündemin ardından bir değerlendirme yapma ihtiyacı hissettim.** Öyle ki her zaman belirttiğimiz gibi Ortadoğu tarihi her zaman dinamik, kendini yenileyen, çevresindeki ülkelerin hedeflerinin hiçbir zaman geçmeyeceği bir bölgedir. Ve Ortadoğu ülkelerinin gerek siyasi, gerek ekonomi, gerekse sosyal, kültürel değerleri her zaman inceleme alanı oluşturmaktadır. Bunların nedenleri ilgilenenlere göre değişiklik gösterebilir. Yani, politika yapanlara işlerinin gereği gibi davranıyorlar.

Uluslar arası politikada devletlerin bir takım dış politika amaçları, hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için yolları yani stratejileri olmuştur, olmaktadır.

Tarihin ilk dönemlerinden bu güne kadar Mezopotamya, Nil, Fırat ve Dicle her zaman önemli olmuştur. **Zengin su yataklarına sahip olması, tarım, hayvancılık gibi ekonomik getirilerin yüksek olması, enerji bakımında su ve petrol kaynaklarının çok olması bu bölgeye her zaman rağbet gösterilmesine neden olmuştur.**

Bugün Ortadoğu ülkeleri diye nitelendirdiğimiz, Irak, Türkiye, Suriye, İran, Filistin, İsrail, Mısır gibi ülkeler gerek enerji gerekse bünyesinde barındırdığı etnik unsurlar bakımından çok önemlidir. Tabi durum böyle söz konusu olunca bölge hakkında herkesin bir hedefi olmaktadır.

Bu hedefler ülkelerin tarihlerinde önemli yerlere sahiptir. Ve bazıları için hayati dereceye sahiptir.

Örnek vermek gerekirse; İngiltere'nin Hindistan sömürgelerine giden yolda Ortadoğu, Irak, Kıbrıs, Türkiye çok önemlidir. Ve, bu ülke eğer sömürgesini kaybederse çok büyük çıkmaza gireceğinin farkında olduğundan bölge hakkında çok önemli politikalar üretmektedir. Bugün İngiltere bölgede fazla aktif olarak görünmese bile gerektiği yerde gereken politikalarını göstereceğinden kimsenin şüphesi olmasın. Çünkü 2.dünya savaşında sonra güçsüz olarak çıkan İngiltere, Fransa gibi ülkeler ABD etrafında kümelenmiş, dünyada tek kutuplu sistemli bir denge oluşturmuştur. Buna karşılık Sovyet Rusya'nın bölge hakkında azımsanmayacak derecede politikaları olmuştur ve halen daha olmaktadır. Rusya'nın Soğuk Savaş döneminden sonra dağılmasıyla başlayan bir çöküş dönemine girmesi, iç politik sorunlarla uğraşması, dış politikaya fazla ağırlık verememesine neden olmuştur. Fakat kendini ekonomik, sosyal ve siyasi yönden toparlayan Rusya 21.yy' da eski gücüne kavuşmuş, kendisinden ayrılan devletler üzerinde ister istemez söz sahibi olma hakkını elinde bulundurmuş, kendisi için önemli ülkeler üzerinde siyaset işlemeye devam etmiştir. **Bunların başında Türkiye, Irak, İran gibi ülkeler gelmektedir.**

Bugün ülkemizin de içinde bulunduğu sorunların başında küresel terör gelmektedir. Her ülkenin başına bela olan terör ve terörizm kavramları ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir.

Bizim başımızdaki sorun ise PKK terör örgütüdür. **1980 sonrası ülkemizde faaliyetini hızlandırarak ülkemizin iç ve dış siyasetinde önemli bir etki hale gelen terör, bu güne kadar belirli aralıklarla durarak, belirli aralıklarla şiddetini arttırarak devam ettirmiştir.**

Görüldüğü üzere terör kavramı ülkelerin hem iç hem de dış politikalarını belirlemektedir. Bu konunun Rusya ve ABD için önemi yadsınamaz bir gerçektir. **Çünkü küresel sermaye ve küresel güçler bu sorunu ülkemiz aleyhinde kullanmışlar bugüne kadar taviz üstüne taviz vermek zorunda kaldık.** Çünkü bu sorun bizi ilgilendirdiği kadar Ortadoğu'daki dengelerin değişmesine de neden olacaktır. Amaçları olan kuzeyde bir **"Kürt devleti"** kurmak olan bu örgütün sermayesi, gelir kaynakları yurtdışından karşılanmaktadır. Onun için bu konuda yorum ve analiz yapanların yadsınamayacağı gerçek güç Rusya'dır. **Çünkü bölgede nasıl ABD'nin çıkarı söz konusu ise Rusya'nın da çıkarı söz konusudur.**

Eğer, kuzeyde bir Kürt devleti kurulursa ve bu da ABD'nin garantörlüğü etkisinde olursa, ortaya şöyle bir sorun çıkar. **Rusya'nın amacı, dünya liderliği olduğundan ve bunun yolu da sıcak denizlere inmekten geçtiğine göre, Irak ve Türkiye üzerindeki çıkarları çıkmaza girecek ve hem bölge hem de tarihsel hedefleri üzerinde sorunlar ortaya çıkacaktır.**

İkinci bir husus olan bu sorun sadece Türkiye ve Irak'ın sorunu değil bölgedeki İran ve Suriye'nin de sorunlarıdır. Çünkü eğer olası bir **"Kürt Devleti"** kurulursa onlarda biliyorlar ki içinde barındırdıkları Kürt nüfuslarda bir gün ayrılık isteyip bu devletle birleşmek zorunda kalacaktır. Onun için bu sorun İran ve Suriye'nin de çıkarlarına ters olduğu için Türkiye ve Irak'ın toprak bütünlüğü konusunda hemfikir sahibidirler. **Bunun açık örneğini, 2003 yılında ABD'nin Irak işgalinden sonra Rusya, İran, Suriye'nin ABD'yi kınaması ve her zaman Irak'ın toprak bütünlüğünden yana olduklarını belirtmişlerdir.** Bugün, Suriye ile olan yakınlaşmamızda bundan kaynaklanmaktadır. Çünkü geçmişte Suriye ile savaş aşamasına giren Türkiye bugün bu iyi ilişkilerini bu soruna borçludur. Ancak unutulmaması gereken bir nokta vardır ki; **Suriye fırsatının bulunduğu zaman Türkiye'nin düşmanı olabilecektir.** Çünkü su kaynakları ve Hatay sorunu ikili ilişkilerde çok önemli bir yere sahiptir.

Önemli olan bugünkü gelişmelerin arka tarafını görerek **“sağlam analizler”** yapmaktır.

Bilindiği üzere, bölge her zaman güç ve çıkar çatışmalarına sahne olmuştur ve olmaya devam ediyor. Çünkü çok önemli bir bölge üzerinde siyaset yapmanın gerektirdiği bazı nüanslar olmaktadır. Bunların başında güç gelmektedir.

Eğer güçlü bir devlet yapılanmanız, ekonomik, sosyal ve siyasal yapıdan gerektiği kadar bağımsız davranabiliyorsanız bölgede söz sahibi olmaya muktedir olabilirsiniz aksi takdirde **“figüran”** olarak başka devletler tarafından kullanılmaya mahkûm olursunuz.

Bugün bakıldığı zaman dünyanın genelinde idealist bir teori algılaması yatmaktadır. Bakıldığı zaman doğru olarak görülmektedir. Karşılıklı bağımlılık teorisi kapsamında ekonomik alanla devletlerin birbirlerine olan bağlılıkları, **küreselleşme ve globalleşme’ nin de etkisiyle siyaset, kültürel alanlara yayılmış ve kısacası devletlerin temel aktör olmasından çıkmıştır.**

Bunun içindir ki uluslar arası ilişkiler yapanlar her şeyi göze alarak gerçekçi(realist) politikalar üretmek zorundadırlar.

Sonuç olarak, Ortadoğu üzerinde değerlendirme yazılarım sürecekle ve gerek gündemle ilgili, gerek uluslar arası politikada Ortadoğu’nun yeri ve genel algılamalar ve teori gibi sorunları yazarak beyin fırtınası yapmak, ülkemiz ve dünyada olup bitenlere karşı sağlam ve gerçekçi analiz yapmak hedefimiz olmalıdır.

Süleyman GÖK

Selçuk Üniversitesi Uluslar arası İlişkiler Öğrencisi

iltesim@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

ben ortadoğu dersim için

İçeriği Yazan: gözde güney(Doğrulanmamış) Zaman: Paz, 30/12/2012 - 10:20

ben ortadoğu dersim için araştırma yapıyordum.açtığım makale büyük bir sürpriz oldu :) kalemime sağlık süleyman çok güzel bi yazı olmuş :)

Kaynak URL (20/05/2024 - 22:31 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/okur-makale/ortadoęu-uzerine-deęerlendirme-2>

Baęlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/suleyman-gok>

[2] <mailto:iltesim@politikadergisi.com>